



ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Hradec Králové

Inspekční zpráva

Základní škola Opočno, okres Rychnov nad Kněžnou

Pohořská 313, 517 73 Opočno

Identifikátor školy: 600 097 617

Zřizovatel: Město Opočno, Kupkovo nám. 247, 517 73 Opočno

Školský úřad Rychnov nad Kněžnou, Javornická 1209 516 01 Rychnov nad Kněžnou

Termín konání orientační inspekce: 15. - 18. únor 2000

Čj.	093 72/00-2001
Signatura	oi6ct105

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Opočno, okres Rychnov nad Kněžnou je plně organizovaná základní škola, která má ve školním roce 1999/2000 18 tříd s 433 žáky a 27 pedagogickými pracovníky. Škola sdružuje školní družinu, kde pracují 3 vychovatelky.

Výuka probíhá ve třech budovách. Žáci 1.-2. ročníku a školní družina jsou umístěni v historické budově na Trčkově náměstí č. 4, žáci 3.-5. ročníku v secesní budově z roku 1907 na Trčkově náměstí č. 11, žáci 6.-9. ročníku v Pohořské ulici č. 313, kde je umístěna i samostatná školní jídelna. Vestibul budovy, kde je uskutečňována výuka žáků druhého stupně, je z hlediska funkčnosti a estetiky nevyhovující.

Žáci 1.-8. ročníku se vzdělávají podle vzdělávacího programu MŠMT ČR čj. 16 847/96-2 Základní škola, žáci 9. ročníku podle upravených učebních plánů čj. 18 730/91-20.

Spádovou oblast školy tvoří obce Opočno, Čánka, Mokré, Očelice, Ledce, Přepychy, Semenice, Trnov a Záhornice. Do školy dojíždí 42 % žáků.

V rámci orientační inspekce byla především hodnocena výuka předmětů prvního stupně, český jazyk, hudební a tělesná výchova na stupni druhém, dále pak kvalita úrovně řízení. Vzhledem k absenci evaluačních prostředků nebyly hodnoceny výsledky výchovně vzdělávacího procesu, ale pouze podmínky a průběh vyučování ve sledovaných předmětech.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Skupina předmětů prvního stupně - třetí až páté ročníky

Celkem bylo v těchto ročnících v šesti třídách uskutečněno jedenáct hospitací, z toho pět v matematice, čtyři hodiny v českém jazyce a dvě hodiny v přírodovědě.

Všichni vyučující splňují požadavek odborné a pedagogické způsobilosti, mají v písemné formě zpracovány tematické plány, které jsou v souladu s probíraným učivem a časovým rozvržením. Hodinová dotace jednotlivých předmětů koresponduje se zvoleným vzdělávacím programem základní škola.

Třídy jsou pro výuku vhodné, odpovídají světelným a tepelným parametrům, jsou prostorné, esteticky vkusně upravené. Žákovský nábytek odpovídá věku dětí, v některých třídách je však již opotřebovaný.

Všechny hodiny byly jednotlivými vyučujícími dobře připravené, promyšlené, účelně řízené, vyznačovaly se po odborné stránce značnou vyrovnaností. Didaktické zásady byly respektovány, k uplatnění většího názoru převládalo především využití tabulí, různých kartiček. Probírané učivo bylo vyučujícími prezentováno věcně správně, jasně, srozumitelně.

Žáci ve všech třídách pracovali se zjevnou snahou a zaujetím, mají vypěstovány velmi dobré pracovní i společenské návyky. Motivování byli v průběhu jednotlivých hodin, vstupní motivace nebyla využívána v plném rozsahu. Při hodnocení byly respektovány individuální

dispozice jednotlivých žáků, byla oceňována snaha a pokrok. Žáci se specifickými poruchami učení a chování byli při ověřování znalostí zohledňováni. Komunikace mezi učiteli a žáky byla bezprostřední, převládal vztah vzájemné důvěry. Úroveň verbální komunikace učitelů lze hodnotit jako velmi dobrou.

Vzhledem k absenci evaluačních nástrojů nebyly výsledky výuky hodnoceny.

Na základě uskutečněných hospitací jsou plánování a příprava výuky a personální podmínky výuky hodnoceny jako vynikající. Materiální, psychohygienické podmínky, organizace, formy a metody výuky, motivace a hodnocení, interakce a komunikace jako velmi dobré.

Celkově je úroveň výuky ve třetích až pátých ročnících hodnocena jako velmi dobrá.

Výuka na prvním i druhém stupni

Český jazyk

Vyučování českého jazyka je zajištěno ve všech třídách učiteli s odbornou i pedagogickou způsobilostí.

Učitelé vyučují podle časově tematických vzdělávacích plánů. Jsou sestaveny pro všechny složky výuky mateřského jazyka - jazykové vyučování, slohový výcvik, čtení a literární výchova, literatura i psaní. Řada učitelů si píše písemné přípravy na výuku, příprava zápisů na tabuli i pomůcek byla ve sledované výuce pečlivě provedena.

Kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky vyplývá ze spolupráce pedagogů v rámci metodického sdružení a předmětových komisí.

Byla sledována návaznost učiva mezi jednotlivými ročníky, vyhodnocována i proporcionalita mezi jazykovou, literární i slohově komunikativní složkou předmětu. Časové dotace v jednotlivých ročnících odpovídají zvoleným učebním plánům.

Škola nabízí z oblasti českého jazyka pro žáky 9. ročníku nepovinný předmět cvičení z českého jazyka.

Učebny prvního stupně jsou vybaveny v převážné míře žákovským nábytkem dvou velikostních typů vyhovujícím výškám žáků, jsou zařízeny účelně s množstvím didaktických pomůcek, přehledů a schémat. Vyzdobeny jsou výtvarnými pracemi žáků a květinami. Prostředí je estetické a podnětné. V učebnách jsou vytvořeny relaxační a oddechové koutky s koberci.

Učebny žáků druhého stupně již nejsou tak podnětné z hlediska názoru a estetičnosti výzdoby, žákovský nábytek je převážně značně opotřebovaný a potřeboval by inovovat.

Z ekonomických důvodů je výměna prováděna pouze ve frekvenci jedna učebna za rok.

Psychohygienické podmínky jsou velmi dobré, neboť převážná část výuky tohoto předmětu je umístěna do počátečních hodin denního rozvrhu vyučování. Světelné a tepelné podmínky subjektivně pozorované při vyučování byly vyhovující. Kvůli zrakové pohodě jsou okna směřující k jihu vybavena žaluziemi. Dvě budovy školy jsou vytápěny ústředním topením na pevná paliva (zde byla vyšší teplota v učebnách), jedna budova akumulacími kamny. Zřizovatel plánuje plynofikaci, která zlevní provoz a bude ekologicky nezávadná.

Sociodemografické podmínky (vysoké procento dojíždějících žáků) se negativně projevují v koncových hodinách denního rozvrhu, (např. při výuce čtení, psaní) kdy organizace vyučování je narušena dřívějšími odchody dojíždějících žáků na autobus. Začátek vyučování je

upraven vzhledem k příjezdům dopravních spojů, vyučování začíná v 7:45hodin.

Materiálně technická základna výuky je tvořena především učebnicemi s doložkami MŠMT ČR (Čítanka, Český jazyk) a také odbornými příručkami, pravidly, slovníky, beletrií učitelské i žakovské knihovny (cca 1000 položek). Je využívána doplňková a mimočítanková četba, výběr titulů je přizpůsoben věku a zájmu žáků. K dispozici jsou mapy, přehledné nástěnné tabule paradigm, gramofony, radiomagnetofony, zpětné projektory, audio a video materiály. Vyučování předmětu zatím neprobíhá podle ucelených řad učebnic, postrádány jsou i metodické příručky pro učitele.

V rámci inspekce bylo uskutečněno jedenáct hospitací v hodinách českého jazyka (jazykového vyučování, čtení, psaní i literární výchovy).

Při výuce na prvním stupni byly zařazovány specifické formy práce pro žáky mladšího školního věku, využívány byly hravé prvky, manipulační cvičení s využíváním názorných pomůcek, práce na fóliích, samostatná práce z učebnic a pracovních sešitů.

Žáci se specifickými vývojovými poruchami učení byli zohledňováni při výběru úkolů i při hodnocení. Byly voleny metody a formy práce, které eliminovaly případné žakovské nezdary ve vyučování.

Integrace tělesně postiženého žáka prvního ročníku probíhá s citlivým přístupem učitelky, úkoly a požadavky jsou přizpůsobovány momentálnímu zdravotnímu i psychickému stavu žáka. Výuka je organizačně i časově velmi obtížná. Je postrádán osobní asistent, který by zefektivnil vyučování tohoto žáka, umožnil učitelce věnovat více času i pozornosti ostatním žákům třídy.

Organizace výuky ve sledovaných hodinách na prvním stupni byla účelná, vyznačovala se efektivní prací žáků při dodržení individuálního tempa jednotlivých dětí. Kromě převažujícího frontálního způsobu výuky, zařazovali vyučující ojediněle i formy párového a skupinového vyučování.

Metodické řady a algoritmy byly dodržovány, v elementárních ročnících žáci procvičovali jazykolamy, přípravná cvičení řečová, prstová a grafomotorická. Úvodní i průběžná motivace prolínala celou výukou u většiny vyučujících prvního stupně.

Časová struktura hodin byla vyvážená, při únavě žáků byly měněny způsoby práce, byly zařazovány relaxační formy práce žáků. V několika případech byla struktura vyučovacích hodin přetížena a vlastní práce žáků nebyla vyhodnocena kvůli nedostatku času.

Sledovaná výuka žáků druhého stupně měla klasickou strukturu smíšeného typu s počátečním orientačním opakováním učiva frontálním nebo individuálním způsobem. Převládala metoda expoziční s využitím spolupráce žáků při řízených rozhovorech.

Literární hodina byla zaměřena na poslech, četbu a práci s literárními texty, žáci se učili vyhledávat podstatné informace, učili se orientovat v textu, tento analyzovat v souvislosti s historicko kulturním pozadím dané doby. Byl dán rovněž prostor žákům pro vyjádření vlastního názoru na dílo, pro zpětnovazebné prověření učiva.

Během výuky byli žáci především prvního stupně pozitivně motivováni pochvalou, klasifikací, mezipředmětovými informacemi. Při výuce jazykového vyučování na druhém stupni byla motivační část opomíjena. Didaktická technika při výuce byla využita v jednom případě.

Pro vnitřní evaluaci výsledků znalostí jsou zadávány žákům kontrolní diktáty a slohové práce (cca 6 kontrolních diktátů a 4 slohové práce ročně). Nemají ve škole jednotnou formu, způsob a forma zadání i vyhodnocení je v kompetenci každého vyučujícího. Byly shledány velké rozdíly v kvalitě zápisů i vyhodnocení, nejsou prokazatelně zjišťovány nejfrekventovanější nedostatky a z analýzy následně vyvozována náležitá opatření.

Většina pedagogů měla kultivovaný projev. Úroveň komunikace žáků byla průměrné úrovně, vyskytovaly se i prohřešky vůči zásadám správného společenského styku (pokřikování na učitele, občas výrazy obecné češtiny i vulgarismy).

Talented žáci jsou vedeni k účasti na soutěžích, jejich literární příspěvky jsou zařazovány ve spolupráci s nakladatelstvím Prameny do sbírek a almanachů. V rámci výchovy mladého kulturního diváka doprovázejí tři učitelky zájemce z řad žáků 6.-9. ročníků na divadelní představení Klicperova divadla v Hradci Králové.

Na základě uskutečněného pozorování výchovně vzdělávacího procesu, rozboru tematických plánů učitelů, zápisů v třídních knihách i písemných prací žáků konstatujeme, že obecné i specifické cíle předmětu jsou průběžně plněny.

Plánování a příprava výuky je hodnoceno jako vynikající, rovněž tak jako personální podmínky. Materiální, psychohygienické podmínky, organizace, formy a metody práce podobně jako oblast motivace a hodnocení jsou hodnoceny jako velmi dobré. Interakce a komunikace dosahují průměrné úrovně, jsou hodnoceny jako dobré.

Celkově je výuka českého jazyka hodnocena jako velmi dobrá.

Výuka předmětů na druhém stupni

Tělesná výchova

Tělesná výchova je vyučována v základní dvouhodinové týdenní dotaci ve všech ročnících, od šestého ročníku se vyučují zvláště dívky a chlapci. Učivo vzdělávacích programů mají učitelé rozplánováno do časově tematických plánů, které plně vyhovují potřebám výuky a jsou přizpůsobeny podmínkám a tradicím školy.

Žáci mají možnost na doporučení lékaře a pokud postačuje kapacita školy být zařazeni do předmětu zdravotní tělesná výchova, který je vyučován v jednom oddělení dvakrát týdně jednu hodinu. Ve školním roce 1999/2000 jsou zařazeni do výuky tohoto předmětu žáci a žákyně 7.-9. ročníku s ortopedickými vadami, vnitřním oslabením a těžkou zrakovou vadou.

Dále škola nabízí z oblasti tělesné výchovy a sportu jedno oddělení předmětu sportovní výchova jako volitelný předmět pro žáky a žákyně 9. ročníků, dvě oddělení nepovinného předmětu pohybové a sportovní aktivity pro žáky a žákyně 6. a 8. ročníků, dva zájmové kroužky odbíjené (žactvo, dorost).

Pro výuku tělesné výchovy má škola odpovídající materiální i personální zázemí. Výuka je plně zajištěna vyučujícími s odbornou i pedagogickou způsobilostí.

K dispozici jsou dvě standardně vybavené tělocvičny s uzamykatelnými nářadovny (jedna velká s umělým povrchem firmy JUKO v budově Pohořská č. 313 a druhá malá v budově Trčkovo náměstí č.11). V blízkosti hlavní budovy školy je fotbalové hřiště a zimní kluziště tělovýchovné jednoty, které škola může pro potřeby výuky používat. V areálu školy je travnatá plocha pro míčové hry a bylo vybudováno doskočiště pro skok daleký. První stupeň využívá pro potřeby tělesné výchovy i travnaté prostory zámeckého parku. Pro výuku atletiky chybí atletické hřiště s běžeckým oválem. V zimním období jsou tepelné podmínky tělocvičny v hlavní budově nedostatečné, v průběhu inspekce byly nižší, než stanovují pravidla školní hygieny (15 °C i méně).

Žáci dvou ročníků prvního stupně se účastní plaveckého výcviku v Plavecké škole Dobruška. Škola pravidelně pořádá lyžařské výcvikové kurzy pro žáky 7. ročníků. Ke kontrole byla předložena tři platná osvědčení lyžařských instruktorů z řad učitelů školy.

Škola zajistila podmínky i pro pohybově organizovanou činnost žáků druhého stupně o přestávkách a po vyučování - u tělocvičny jsou umístěny stoly na stolní tenis, kde žáci i dospělí mohou relaxovat.

Škola každoročně pořádá školní sportovní soutěže a utkání, obesílá okresní a oblastní soutěže dle rozpisů Asociace školních sportovních klubů.

Byla sledována výuka povinné tělesné a zdravotní tělesné výchovy v obou tělocvičnách školy, výuka bruslení na zimním stadionu a výuka volitelného předmětu sportovní výchova.

Příprava vyučujících byla v souladu s učebními osnovami a časově tematickými plány. Učivo bylo zvoleno přiměřeně k psychosomatickým a tělesným předpokladům žáků, organizace cvičení byla vedena s ohledem na psychohygienické i bezpečnostní zásady.

Výuka žáků 1. - 2. ročníku a žáků druhého stupně v malé tělocvičně byla negativně ovlivněna časovými ztrátami, které vznikají přechodem na vyučování do jiné budovy.

Technické chyby i prohřešky proti správnému držení těla byly korigovány učitelkami citlivě a důsledně. Vhodně používáno bylo tělocvičné názvosloví i odborná terminologie. Pořadovost u většiny žáků byla v souladu s učebními požadavky, sportovní výkonnost především chlapců byla velmi dobrá. Všechny sledované hodiny výuky se vyznačovaly vysokou efektivitou cvičení ve všech fázích cvičebních jednotek.

Výuka tělesné výchovy žáků prvního stupně byla vedena podle didaktických postupů uvedených v příručce pro učitele autorů Jiřího Vrby a kolektivu: Vybrané kapitoly z didaktiky školní tělesné výchovy v obecné škole, kterou vydalo nakladatelství Gaudeamus v roce 1996.

Metodické řady nácvičku přihrávek a podání v odbíjené i herní činnosti jednotlivců v košíkové byly dodrženy a vhodně kombinovány. Vlastní hra byla řízena a usměrňována vyučujícími podle zásad fair play i pravidel sportovních her. Průpravné i rušné části hodin připravovaly žáky vhodně na hlavní část výuky. Ve všech vyučovacích jednotkách bylo zařazeno vyhodnocení.

Při zdravotní tělesné výchově byla vhodně zařazena cvičení na podložkách při sestavě dechových, nápravných a posilujících cviků. Autoregulační trénink byl žáky přijímán se zájmem.

Tréninková jednotka odbíjené žáků 9. ročníků byla vedena podle zásad současného pojetí tohoto sportu, včetně seznámení s novinkami v pravidlech v kontextu s taktikou hry.

Plánování a příprava vyučování i personální podmínky jsou hodnoceny jako vynikající. Materiální podmínky, organizace, formy a metody výuky, psychohygienické podmínky, motivace a hodnocení, jsou hodnoceny jako velmi dobré. Interakce a komunikace je hodnocena jako průměrná.

Kvalita sledované výuky tělesné výchovy je hodnocena jako velmi dobrá.

Hudební výchova

V průběhu inspekce byly uskutečněny celkem čtyři hospitace (z toho tři v šestých a sedmých ročnících, zbývající v ročníku osmém) u dvou vyučujících. Výuka probíhá podle schválených učebních dokumentů, časová dotace je v souladu s učebním plánem. Je uskutečňována buď v kmenových třídách, nebo v učebně s klavírem, která slouží zároveň jako počítačová učebna.

Pro výuku tohoto předmětu v současné době vedení školy nemá ani jednoho učitele s odpovídající odbornou způsobilostí. Tato skutečnost nemá vliv na kvalitu výuky v nižších ročnících, patrná je v ročnících vyšších.

Navštívené hodiny byly oběma vyučujícími připravené a promyšlené. Měly klasickou stavbu s oznámením cílů hodin, rozezpíváním, rytmizací, zapojením žáků pomocí jednoduchých hudebních nástrojů, vhodně zařazenými tajenkami k daným tématům, výkladovou a poslechovou částí, závěrečným zpěvem - zopakováním již dříve nacvičených písní a celkovým zhodnocením hodin. Žáci šestého a sedmého ročníku se účastnili vyučování aktivně, se zaujetím a snahou, pracovali v příjemné, přátelské atmosféře. Ve třídě osmého ročníku, která je dle vyjádření vedení školy třídou částečně problematickou, se paní učitelce nepodařilo především u chlapců vytvořit pozitivní vztah k předmětu, výuka probíhala v hlučném prostředí, většinou za polohlasného mluvení a nevhodného komentování některých chlapců. Kladem této navštívené hodiny bylo hudební vystoupení dvou děvčat na začátku hodiny (flétna a klavír) a v průběhu hodiny velmi dobrá úroveň pěveckých dovedností dívek.

Plánování a příprava výuky, materiální podmínky, psychohygienické podmínky jsou hodnoceny jako velmi dobré. Personální podmínky, organizace, formy a metody, motivace a hodnocení, interakce a komunikace jsou hodnoceny jako dobré.

Hodnocení kvality vzdělávání

Přes rozdíly v úrovni kvality jednotlivých navštívených hodin je celkově kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Dlouhodobé plánování je obsaženo v písemně zpracovaném materiálu ředitele školy **Koncepční záměry a úkoly na období 2000 - 2005**. V plánu je obsaženo osmnáct výchovně vzdělávacích i materiálně technických záměrů, které jsou dále rozpracovány a konkretizovány v dokumentu **Plán výchovy a vzdělávání na školní rok 1999 - 2000**.

V tomto dokumentu je v informativní části uvedena stručná analýza minulého školního roku, dále jsou vymezeny hlavní cíle výchovy a vzdělávání, které jsou rozpracovány až do konkrétních požadavků vzhledem k žákovi. Některé cíle jsou pouze proklamativní. V třetí části materiálu ředitele školy jsou uvedeny prostředky realizace.

Přílohou ročního plánu školy je **Plán školní družiny pro školní rok 1999 - 2000**, který je členěn podle ročních období do čtyř částí. Obsahuje kromě informativních a bezpečnostních zásad přehled činností a cílů v jednotlivých obdobích. Plán vypracovala vedoucí vychovatelka školní družiny.

Plány jsou stručné, přehledné a vyhovují potřebám základní školy. Konkrétní způsoby realizace jsou upřesňovány na jednáních pedagogických rad, pracovních poradách či jednáních předmětových komisí a metodického sdružení.

Střednědobému a operativnímu plánování je věnována ze strany vedení školy dostatečná pozornost. Aktuální úkoly jsou zapracovávány do měsíčních plánů, které jsou uveřejňovány na nástěnkách ve sborovnách všech tří budov.

Pro oblast výchovného poradenství není vypracován plán výchovné poradkyně, ale z předložených podkladových materiálů, přehledů i řízeného rozhovoru s výchovnou poradkyní byla patrná systematická a pravidelná činnost v oblasti výchovného poradenství i protidrogové prevence. Ve škole je 7 proškolených asistentek reedukace a kompenzace specifických

vývojových poruch učení, tři učitelé se v současné době v této problematice proškolují. Ve školním roce 1999/2000 je náprava prováděna ve 13 skupinách se 41 žáky. Žáci pracují podle individuálních vzdělávacích plánů, s kterými byli prokazatelně seznámeni všichni zainteresovaní.

Výchovná poradkyně je zkušená učitelka s výbornými komunikačními schopnostmi. Pravidelně se účastní vzdělávacích akcí této problematiky, je však bez požadované kvalifikace pro výchovné poradenství. Oblast protidrogové prevence je prováděna dvěma protidrogovými koordinátorkami. Četnost a pestrost aktivit pro žáky je velmi dobrá, jsou využívány nabídky besed i aktivit protidrogových aktivistů.

System volitelných a nepovinných předmětů umožňuje rozvoj zájmů žáků (z devíti nabídek volitelných předmětů si žáci 7. - 9. ročníku vybírají tři, nepovinných předmětů je ve škole sedm).

Zájmové útvary nabízí škola v oblasti tělesné výchovy (odbíjená), školní družina v oblasti hudební výchovy. Žáci mají možnost využít nabídku Základní umělecké školy Opočno (sídlí v těsné blízkosti budov prvního stupně a Domu dětí a mládeže Dobruška).

Výuka jednotlivých předmětů je rozpracována do časově tematických plánů učitelů, které však nejsou prokazatelně v rámci školy a předmětových komisí či metodického sdružení koordinovány. Jejich kvalita je rozdílná, od velmi podrobných s uvedením používaných učebnic a materiálů až po velmi obecné bez podrobnějšího rozpracování tematických celků a časového řazení. Ojedinele bylo shledáno zpoždění výuky až o měsíc oproti časově tematickým plánům, které bylo způsobeno především větší nemocností žáků.

Metodické sdružení a předmětové komise jsou ustanoveny, písemné zápisy z jejich jednání nejsou vedením školy požadovány. Písemně jsou však vedení školy předkládány požadavky na materiální vybavení učebnicemi a pomůckami.

Plánování ze strany vedení školy je systematické. Rozdílnost přístupu jednotlivých pedagogů při zpracování jednotlivých časově tematických plánů zásadně neovlivňuje plnění vzdělávacích cílů školy. Koncepce je reálná, vychází z materiálních i personálních možností školy.

Celkově je plánování hodnoceno jako velmi dobré.

Organizování

Organizace Základní školy Opočno je uvedena v materiálu ředitele školy **Organizace školy pro školní rok 1999 - 2000**. Škola je zřizována městem Opočno, je to zálohovaná organizace řízená zřizovatelem a Školským úřadem Rychnov nad Kněžnou.

Vzhledem k organizaci práce dalších dvou dislokovaných pracovišť jsou pověřeni stykem s vedením další pracovníci, kteří zodpovídají za provoz odloučených budov. Dalšími partnery jsou předmětové komise a metodické sdružení. Provoz školy je zajištěn školníkem, čtyřmi uklízečkami a administrativní pracovníci. Počet správních zaměstnanců vyhovuje potřebám.

Povinnosti zaměstnanců vyplývají z Pracovního řádu pro zaměstnance škol a školských zařízení vydaných MŠMT ČR pod čj. 16 969/96-42 a **Řádu základní školy Opočno ze dne 30. srpna 1999**.

Řád školy obsahuje ustanovení pro žáky a rodiče z hlediska jejich práv i povinností. Je v souladu s ustanoveními § 15 vyhlášky MŠMT ČR čj. 291/1991 Sb., v platném znění,

o základní škole.

Přílohou organizačního řádu školy jsou povinnosti učitelů, přehled dozorů na chodbách, ve školní jídelně a zabezpečení oken.

Všechny předložené materiály a dokumenty vedení školy mají velmi dobrou úroveň po obsahové a formální stránce, jsou řádně signované ředitelem školy, orazítkované s uvedením data vydání. Byly projednány s pracovníky školy.

V rámci orientační inspekce byl kontrolován vzorek povinné dokumentace školy. Kromě řádu školy bylo kontrolováno:

- změna rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení čj. SIT V14/99 ze dne 22. prosince 1998,
- třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy (zjištěné drobné formální nedostatky byly v průběhu inspekce operativně odstraněny),
- evidence úrazů,
- požární kniha,
- rozvrh hodin (v podstatě vyhovuje psychohygienickým a vzdělávacím zásadám až na výjimky vzhledem k organizaci výuky a dojíždění žáků - dvouhodina tělesné výchovy v V. B, dřívější odchody žáků z vyučování na dopravní spoje podložené písemnými žádostmi rodičů ap.),
- výroční zpráva (obsahuje charakteristiku školy, tabulky, přehledy i hodnotící část - je koncipována podle § 17e odst. 2 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, v platném znění),
- vzorek evidence personální a hospodářské,
- evidence žáků,
- záznamy z jednání pedagogických rad ve školních letech 1998/1999, 1999/2000 (formální
- i obsahová úroveň zápisů se zlepšuje, v letošním roce jsou již kromě programu uváděny závěry i usnesení),
- individuální vzdělávací plány integrovaných zdravotně postižených žáků,
- řád tělocvičny a odborných pracoven (projednáno pedagogickou radou, řádně datováno, podepsáno a signováno razítkem školy),
- revizní zpráva o revizi náradí a kontrole obou tělocvičen (platnost do 4. května 2000).

Informační systém vnitřní i vnější je účinný, pracovníci školy i veřejnost mají přístup k potřebným informacím.

V budovách škol je řada nástěnných tabulí a přehledů s množstvím informací pro žáky, zaměstnance i rodiče.

Informace rodičům jsou předávány ústně na osobních jednáních dle potřeby, na třídních schůzkách či písemně prostřednictvím zápisů. Kontrolou vzorku žákovských knížek a záznamníků žáků bylo zjištěno, že frekvence zápisů, hodnocení a klasifikace žáků v jednotlivých třídách i předmětech je velmi rozdílná, malý počet informací byl především ve výchovných předmětech a předmětech s praktickým zaměřením na druhém stupni.

Škola se příležitostně prezentuje na veřejnosti v Opočenských novinách, týká se především úspěchů žáků školy v soutěžích a na přehlídkách.

Spolupráce vedení školy se zřizovatelem se odvíjí na bázi spolupráce, vedení školy dává

návrhy, finanční požadavky, předává zprávu o hospodaření školy. Finanční požadavky zřizovatele na krácení rozpočtu jsou školou, pokud je to možné, respektovány. Vedení školy se zúčastňuje veřejného jednání zastupitelstva města.

Spolupráce s ostatními subjekty (Školský úřad Rychnov nad Kněžnou, Pedagogicko-psychologická poradna Rychnov nad Kněžnou, dopravní společnosti atp.) je pravidelně zajišťována ředitelem školy i dalšími pověřenými pracovníky, např. výchovnou poradkyní, protidrogovou poradkyní.

Styl řízení ředitele školy a jeho zástupce je demokratický. Kvalita a funkčnost organizačního a informačního systému školy jsou na velmi dobré úrovni.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení školy tvoří ředitel, zástupce ředitele a výchovný poradce. Ke svým jednáním a následným rozhodnutím se schází operativně dle potřeby.

Odborná a pedagogická způsobilost je vynikající u učitelů prvního stupně (100%), na druhém stupni chybí především učitelé s odbornou způsobilostí pro výuky předmětů hudební výchova, zeměpis, anglický jazyk a částečně německý jazyk, dějepis a fyzika.

Dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se učitelé účastní prostřednictvím Vzdělávacího střediska ŠÚ Rychnov nad Kněžnou, náklady vynaložené na jednotlivé akce jsou hrazeny z finančního rozpočtu školy, na vlastní náklady pak akcí pořádaných Pedagogickým centrem Hradec Králové. Vedení školy vynaložené prostředky kompenzuje učitelům formou mimořádných odměn.

Pomoc začínajícím učitelům a učitelům bez odborné a pedagogické způsobilosti je v případě potřeby zajišťována ustanovením zavádějícího učitele a ředitelem školy.

Nadtarifní složky platu obsahují šestadvacet bodů v písemně zpracovaných **Kritériích pro hodnocení pedagogických pracovníků**. Ta byla konzultována s odborovou organizací pouze ústní formou, písemné vyjádření doložené není.

Vedení a motivování pracovníků je hodnoceno jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Vedení školy má vymezeny kompetence systému vnitřní kontroly. Hospitační činnost ředitele školy a jeho zástupce je plánovitá, kromě kontroly výchovně vzdělávacího procesu je kontrolováno dodržování dozorů o přestávkách, vedení povinné dokumentace ap. Ke dni konání orientační inspekce ředitel školy vykázal 21 hospitací, zástupce ředitele 10 hospitací. Z pohospitačního rozboru společně navštívené hodiny bylo zřejmé, že ředitel k této problematice přistupuje zodpovědně, svědomitě a erudovaně. Citlivým přístupem, věcně a odborně správně vyzdvihl klady hospitované hodiny, na zápory reagoval taktně. Z každé hospitace je proveden zápis, seznámení s výsledkem a následným podpisem hospitovaného.

Veškerá pedagogická dokumentace je vedením školy pravidelně kontrolována.

Kontrola úrovně výchovně vzdělávacího procesu na druhém stupni je prováděna v českém jazyce, matematice a dějepisu formou testů, které vedení školy objednalo u soukromé firmy vzdělávací společnosti „Boket“.

Kontrolní mechanismy jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Hodnocení kvality řízení

Celkově je úroveň kvality řízení hodnocena jako velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Podkladová inspekční dokumentace pro ředitele školy,
- změna rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení čj. SIT V14/99 ze dne 22. prosince 1998,
- třídní knihy pro školní rok 1999/2000,
- třídní výkazy a katalogové listy,
- evidence úrazů,
- požární kniha,
- rozvrh hodin,
- Výroční zpráva o činnosti základní školy Opočno, červenec 1999,
- vzorek evidence personální a hospodářské,
- evidence žáků, vzorek sešitů, žakovských knížek a notýsků, slohové práce a kontrolní diktáty z českého jazyka,
- záznamy z jednání pedagogických rad ve školních letech 1998/1999, 1999/2000,
- individuální vzdělávací plány integrovaných zdravotně postižených žáků,
- řád tělocvičny a odborných pracoven ve školním roce 1999/2000,
- revizní zprávy o revizi náradí a kontrole obou tělocvičen ze dne 4. května 1999,
- hospitační záznamy, záznamy z řízených rozhovorů s pracovníky školy.

ZÁVĚR

Klady

- individuální přístup učitelek k žákům v elementárních ročnících,
- demokratický styl řízení školy, příznivá pracovní atmosféra,
- velmi dobrá úroveň většiny navštívených hodin,
- relaxační a pohybový režim školy,
- propracovaný systém práce s žáky se specifickými vývojovými poruchami učení,
- integrace zdravotně postiženého žáka prvního ročníku.

Zápory

- málo využívaná audiovizuální technika k zefektivnění výuky,
- v písemných pracích (kontrolní diktáty a slohové práce) není vždy prováděno vyhodnocení z hlediska frekvence nedostatků, není prováděna analýza a nejsou vyvozována náležitá opatření,
- časově tematické plány učitelů nejsou koordinovány v rámci výuky po předmětech a ročnících, jejich úroveň je velmi rozdílná,
- absence kooperujících forem práce a malé využití motivace ve výuce na druhém stupni,
- nízká teplota ve velké tělocvičně v zimním období,
- nižší efektivita práce v koncových hodinách, kdy dojíždějící žáci předčasně odcházejí na dopravní spoje.

Doporučení

- získat osobního asistenta pro tělesně postiženého žáka, pro zkvalitnění i zefektivnění práce,
- v kontrolní činnosti vedení školy se zaměřit na využívání audiovizuální techniky ve výuce, formě a vyhodnocení písemných prací žáků, využívání motivace a hodnocení, spolupráci žáků ve vyučování, kvalitě a funkčnosti časově tematických plánů v rámci výuky školy, trvale sledovat a vyhodnocovat kvalitu ústního i písemného projevu žáků,
- vyřešit vstupní prostor školy u školní jídelny z hlediska estetiky i funkčnosti (odstranit křížení špinavé a čisté chodby, uložení oblečení, obuvi a aktovek strážníků s využitím druhého vchodu do budovy).

Na základě zjištěných skutečností hodnotíme podmínky vzdělávání jako velmi dobré, průběh vzdělávání jako velmi dobrý a řízení školy rovněž jako velmi dobré.

V čerpání finančních prostředků přidělených škole ze státního rozpočtu nebylo zjištěno neefektivní hospodaření.

Celkově je škola hodnocena jako nadprůměrná.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Pavel Bachtík	Pavel Bachtík v. r.
Členové týmu	Mgr. Květoslava Dřevíková	K. Dřevíková v. r.

V Náchodě dne 22. března 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 24. 3. 2000

Razítko

Ředitel školy

Podpis

PaedDr. Milan Brandejs

.Milan Brandejs v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	10. 4. 2000	093 165/00 - 2001
Zřizovatel	10. 4. 2000	093 166/00 - 2001

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly vzneseny